

Необходимо е било цѣла България да се прѣобърне въ крепостъ, за да запази независимостта си и да отстрани посегателството на осжщественото си национално дѣло. Френскиятъ историкъ Рамбо пише: „Царството на Самуила, наистина, било много богато съ военни места, силно укрепени. На северъ българитѣ държали Белградъ и Нишъ, после Прищина, Липлянъ, София и Перникъ съ 35 други укрепления поддържали общението между Дунава и Македония. Въ областта на Струма се издигали Велбуждъ, Стобъ на Рила и Мелникъ, Скопие на Вардара, Велесъ и Просякъ. Въ западна България главнитѣ мѣста били Прилѣпъ, Мъгленъ, Воденъ, Острово, Костуръ, Преспа, Охридъ, Дяволъ. Въ Албания и Епиръ—Бератъ, Дринополисъ и др.

Настѣпилото робство, колкото и да е било мъчително не загасява освободителния и обединителния духъ на българитѣ. Въ 1040 година българитѣ възставатъ въ Моравско и водятъ тежки борби за освобождение отъ грѣцкото иго. Въ 1073 година възстание пламва и въ Скопско. Прѣзъ 1186 година, българскиятъ народъ, предводителствувалъ отъ Асѣнъ и Петъръ, възстава, възстановява българската държава и успѣва да се обедини въ малки предѣли вследствие грѣцката съпротива; Иванъ Асѣнъ II води за обединението нѣколко войни. България простира етническитѣ си граници до Черното, Бѣло и Адриатическо морета. Въ предѣлитѣ ѝ влизали: Ковала, Солунъ, Драчъ, Алесио, Тесалия, Епиръ, Албания и по голѣмата частъ отъ Сърбия.

Въ XIII столетие българския народъ изгубва политическата и духовната си свобода. Настѣпва най-тежкото подтисничество но освободителния и обединителния духъ на българския народъ не умира. Той мъждалъ: и отъ време на време свѣтва, възпламенява българския народъ и пакъ, затъмнява, притисканъ отъ враговетѣ. Въ 1405 година Владиславъ и Константинъ повдигатъ възстание въ долината на реката Тимокъ и околноститѣ на Пиротъ. Слабо движение се забелѣзва въ Търновско, но възстанието е било постѣпкано отъ Сюлеймана, синъ на Баязида.

Въ 1443 година възставитѣ българитѣ въ западна България и участвуватъ в походитѣ на полския царъ Владислава и Хунияди. Въ 1444 година възтава цѣла южна Добруджа. Въ 1594 година възстанали българитѣ отъ северна Добруджа и взели участие въ похода на унгаритѣ противъ турцитѣ. Въ 1595 годнна възстанали Варна, Проводия, Шумен и Търново. Въ 1649 възстанало Софийско. Въ 1688 година възтанало Кипровското войводство. Въ 1700 година възтава цѣло Търновско подъ водителството на Стоянъ войвода. Всички